

ден, или убит. Затова, щом нахлуеха в някое селище, те първо се пръсваха по къщите да дирят заровени пари, да натоварят коли с пощенщина, да разграбят чензите на момите, да измъчват останалите в къщите старци, за да обадят къде е скрито имането им. След това подпалваха опразнените къщи, а ако оставаха да преношуват, превърщаха домовете в конюлни.

Божанците посрещаха със сълзи на очи царските войски, падаха на колена, целуваха ръцете на войскарите, благославяха ги и отправяха желаниа за победа и сполука. От тях войводите научаваха приблизително къде могат вече да бъдат неприятелските войски. Макар, че далечните изръсви кръгозори сочеха дирята на разрушенията.

От Търнов войската се спусна край брега на Етъра, премина Хема, прерази Тъжа, стмина Берен, все право надолу, по изсия път към Хебъра. На някои дървета все още не бе паднала извявата шума от миналата есен. Други, с голи, напънати клончета, тръпнеха зашумяни от зевекия вятър. Но колкото оставаха по-назад зад себе си дългата, пестроцветна снага на Хема, която в далечината изглеждала ту моравя, ту синя, ту пепелява, толкова младата зеленина ставаше по-ярка, по-сочна. Когато приближаваха Хебъра, вече почнаха да се мяркат дървета нахитени в снежнобяла премяна, обсипени с румени цветчета. Небето ставаше по-високо, по-синьо, по-ясно. Топъл въздух микаше морните, пращни лица на войскарите. Миришеше на прясно разорана пръст, разтопения сняг се свличаше на буйни потоци и млади води пълнеха засъхналите, наменливи корита с пенлив, зелен блясък.

Вредом, щето минеяха, свъзари подбираха стадата си след царските люде, срачи оставяха раната си на жените и децата, грабваха стари лъкове и ръждясали копия, някои задигаха намото змаха: пелии, лонати, сърпове, други с голи ръце стиваха да промекят кръвта си. Коняри раздаваха ергелетата си на пешаците и сами се нареждаха в техните редици. Деда с пращни и тояги, следваха подире им, без да обръщат внимание